

ESYtieto

Eläkesäätiöyhdistyksen jäsenlehti

1/2011

ETLAn Korkman:
Maksaako seuraava
sukupolvi viulut? s. 8

Euroopan velka-
kriisi hiertää s. 12

ESY:n uusi
toimitusjohtaja
Pasi Strömberg s. 4

Sisältö

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYS – ESY ry

Kalevankatu 13, 3. kerros
00100 Helsinki

puh. (09) 687 7440
faksi (09) 6877 4440
etunimi.sukunimi@elakesaatioyhdistys.fi
www.elakesaatioyhdistys.fi

- 3** *Pääkirjoitus:*
Hyvä vakavaraisuus turvaa
työeläkkeet ja eläkelaitoksen toiminnan
- 4** ESY:n uusi toimitusjohtaja
Pasi Strömberg
- 5** *ESY:n hallitukseen uusia jäseniä*
Puheenjohtajana jatkaa Heikki Halkilahti
- 5** Juha-Pekka Weckström tuo uuden
näkökulman
- 6** Kari Kantola painottaa tasapuolisuutta
- 7** *Erkko Ryynänen: Pahin on nyt ohitse*
- 8** *Sixten Korkman pohtii Suomen
työeläkejärjestelmää:*
Päätöksentekokyky ydinongelmana
- 10** *Esa Swanljung: Suomen eläkejärjestelmä
yksi maailman parhaista*
- 12** *Handelsbankenin Tiina Helenius:*
Lähitulevaisuudessa kasvua
– vaikka Euroopan velkakriisi hiertää
- 14** ESY:n kevätseminaari 24.–26.5.2011

Julkaisija

Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry
Kalevankatu 13, 3. kerros
00100 Helsinki

Päätoimittaja

Kari Joutsa

Toimitus

Keypress Oy
Kirsti Tonttila
Puh. 040 5050 677

Taitto

Viestintätoimisto Mageena
Mia Peltola
Marjo-Riitta Hautala
Puh. (03) 782 5248
www.mageena.fi

Kirjapaino

Ecapaino, Lahti

ISSN 0785-5931

Kannen kuva

Kirsti Tonttila

Hyvä vakavaraisuus turvaa työeläkkeet ja eläkelaitoksen toiminnan

Yksityisalojen työeläkevakuuttajat saivat vuoden 2007 alusta kaikille toimijoille yhtenäiset vakavaraisuussäännökset. Säännösten avulla mahdollistettiin entistä suurempi riskinotto parempia sijoitustuottoja tavoiteltaessa. Finanssi- ja talouskriisin myllerrys johti kuitenkin siihen, että vuoden 2008 lopussa järjestelmää jouduttiin uudistamaan pysyvästi ja väliaikaisilla muutoksilla, jotta työeläkelaitokset eivät olisi joutuneet epäedullisissa olosuhteissa realisoimaan osakkeitaan. Samalla vältettiin joidenkin työeläkelaitosten uhkaavalta näyttäneen tilanne.

Alkuvuodesta 2009 finanssikriisin jälkimainingeissa aloitettiin jälleen vakavaraisuussääntelyn uudistamistyö. Perustettiin kaksi työryhmää valmistelemaan työeläkelaitosten vakavaraisuusmekanismia ja vastuuvelan kattamista koskevaa sääntelyä. Työryhmien ehdotusten pohjalta päätettiin edetä kolmessa eri vaiheessa. Ensimmäisen vaiheen muutokset tulivat voimaan kuluvan vuoden maaliskuun lopussa.

Edellinen, vuoden 2007 sijoitusten kokonaisuudistus ehti siis olla voimassa vain kolmisen vuotta.

Maailmanmeno on syklistä ja uusia sijoitustuotteita kehitetään kiihtyvällä vauhdilla. Toisaalta aiemmin vähäriskisinä pidetyistä sijoitustuotteista löytyy tarkemmalla analyysillä merkittäviä riskejä. Näin on käynyt muun muassa eräiden eurovaltioiden joukkovelkakirjalainojen

kanssa. Ennen tänä vuonna voimaan tulleita uudistusta valtioiden liikkeelle laskevat joukkovelkakirjalainat luettiin kategorisesti vähäriskisimpiin sijoituksiin.

Työeläkelaitosten vakavaraisuussäännösten uudistamiset ovat siis olleet tarpeellisia. Jälkeenpäin voi jopa kummeksua, kuinka saatoimme tulla toimeen sillä kate- ja vakavaraisuussäännöstöllä, joka oli pienin korjauksin voimassa noin yhdeksän vuotta ennen vuoden 2007 alusta voimaan tullutta laajaa sijoitusuudistusta.

Eurooppaa ja lähes koko maailmaa jäytävä velkakriisi odottaa ratkaisuja. On mahdollista, että lääkkeeksi tarjotut keinot ovat pahempia kuin itse sairaus. Myös vakavaraisuussääntelyn uudistamisen tarpeita ja tavoitteita harkittaessa on varottava, ettei lääkkeeksi aiottu toimi ole sairautta pahempi. Vakavaraisuussääntelyn uudistamisen tavoitteena on työeläkelaitosten riskinkantokyvyn parantaminen, mutta myös liiallisen riskinoton estäminen. Työeläkelaitosten riskinkantokyvyllä kuvataan kykyä kestää taloudellisia menetyksiä. Olennaisin mittari niistä on toimintapääoma eli vakavaraisuusaste, jolla kuvataan vakavaraisuuden suhdetta vastuisiin.

Finanssivalvonnan havaintojen mukaan työeläkelaitosten sijoitusten riskitasot ovat jo saavuttaneet finanssikriisiä edeltävän vuoden 2007 lopun tilanteen. Finanssivalvonta havainnoi stressitesteillään työeläkeyhtiöiden ottavan keskimäärin suurempia sijoitusriskejä kuin eläkesäätiöt ja eläkekassat. Siitä huolimatta kassojen ja säätiöiden tuotot ovat olleet yhtiöitä paremmat. Verrattaessa työeläkevakuuttajien vakavaraisuuskehitystä finanssikriisiä edeltävästä ajasta tähän kevääseen ovat eläkeyhtiöiden vakavaraisuudet heikentyneet keskimäärin noin kuusi prosenttiyksikköä, kun vastavana aikana säätiöiden ja kassojen vakavaraisuudet ovat vahvistuneet keskimäärin noin 1,5 prosenttiyksikköä. Näin ilman poikkeuslainsäädännön mukaista tasuvastuun rinnastamista toimintapääomaan.

Vakavaraisuussääntelyn uudistamisessa on tasapuolisesti ja eri eläkelaitosten ominaispiirteet huomioon ottaen etsittävä keinoja kaikkien työeläkelaitosten riskinkantokyvyn parantamiseksi. Eläkesäätiöillä ja -kassoilla on vireillä olevissa kysymyksissä paljon pelissä, jotta hyvä vakavaraisuusasemamme suhteessa yhtiöihin säilyy.

Allekirjoittaneella on takanaan lähes 40 vuotta eläkeasioiden parissa. Olen saanut olla monessa mukana osaltani edistämässä eläkesäätiöiden ja -kassojen toimintamahdollisuuksia. Se on ollut erittäin mielenkiintoista ja kehittävä. Olen saanut nauttia itseäni viisaampien ihmisten pohdiskeluista, joista aina jää itselle varteen otettavaa ja mallia toiminnan kehittämiseksi. Vaikka aikani Eläkesäätiöyhdistyksen toimitusjohtajana on ollut hyvin lyhyt, tuntuu siltä, että olemme sinäkin aikana menneet aimo harppauksen eteenpäin yhteistyössä muiden markkinatoimijoiden kanssa. Itse asiassa mielekseni on liikkunut, että juuri nyt olisi ollut erittäin mielenkiintoista jatkaa. Meneillään ja alkamassa on siinä määrin merkittäviä hankkeita.

Olen kuitenkin erittäin tyytyväinen voidessani luovuttaa tehtäväni Pasi Strömbergille. On hienoa nähdä, että usko eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toiminnan jatkuvuuteen elää niin vahvana, että saimme nuoren, kokeneen ja osaavan henkilön yhdistyksemme vetäjäksi. Juuri nyt – taikka jälleen – on aika ryhtyä eläkesäätiöiden ja eläkekassojen asemaa vahvistaviin ja turvaaviin lainuudistuksiin ja siinä tarvitaan osaavaa väkeä, ESY:n kokenutta muuta kaartiä unohtamatta.

Paras aika istuttaa puu oli kaksikymmentä vuotta sitten. Toiseksi paras aika on nyt.

Toivotan hyvää ja lämmintä kesää teille kaikille työn parissa edelleen jatkaville!

ESY:n uusi toimitusjohtaja Pasi Strömberg

Teksti ja kuva: Kirsti Tonttila

ESY:n hallitus on valinnut yhdistyksen uudeksi toimitusjohtajaksi FM Pasi Strömbergin (37). Hän siirtyy Eläkesäätiöyhdistyksen ohjiin VR Eläkesäätiön toimitusjohtajan ja VR-Yhtymän sijoitusjohtajan tehtävistä syyskuun alussa. Pasi Strömberg on myös suorittanut sijoitusalan CEFA-tutkinnon.

– Tunnen Eläkesäätiöyhdistyksen toimintaa eläkesäätiön näkökulmasta, mutta käytännön työssä on varmasti paljon uutta ja opittavaa. Pohdin agenda ja tavoitteita kesäloman jälkeen, mutta paljon lisävaloa toi kevätkesäseminaarin risteily toukokuun lopussa. Keskustelin jäsenten edustajien kanssa ja sain hyvää taustatietoa, Pasi Strömberg kertoo.

Tärkeimmät asiat, joihin hän alkaisiksi aikoo paneutua, ovat vakavaraisuuskehikon uudistus ja maksuperusteiset lisäeläkesäätiöt. Hypoteekkiyhdistys on jo perustanut maksuperusteisen lisäeläkesäätiön ja muitakin on kentällä syntymässä.

– Maksuperusteinen lisäeläkesäätiö on suomalaisille yrityksille uusi asia ja tahdon selvittää, miten se koetaan. Aion jalkautua yrityksiin ja viedä tietoa näin eteenpäin ja saada samalla itselleni arvokasta palautetta. Esimerkiksi perheyriyksille tämä mahdollisuus on hyvä, uusi kannustin, hän sanoo.

Kolmantena listalla ovat lisäeläkesäätiöiden kateasiat, jotka on luontevaa käydä läpi osana eläkesäätiöitä ja -kassoja koskevan lainsäädännön uudistamista. Näissä asioissa yhdistyksellä on hyvä keskusteluyhteys ministeriön kanssa.

– Meidän tulee käydä aktiivista vuoropuhelua ministeriön ja valmistelevien virkamiesten kanssa.

Pasi Strömbergillä on yli kymmenen vuoden kokemus eläkevakuuttamisen eri näkökulmista. Hän toimi ensin matemaatikkona Porastolalla kolme vuotta, siirtyi sieltä Vakuutusvalvontavirastoon, nykyiseen Finanssivalvontaan, ensin matemaatikoksi ja myöhemmin prosessipäälliköksi eläkelaitosten sijoitustoimintojen valvontaan. Vakuutusvalvonnan näkökulman tunteminen oli hyödyksi, kun pesti VR Eläkesäätiön sijoituspäällikkönä alkoi vuonna 2007. Eläkesäätiön toimitusjohtajana Strömberg aloitti keväällä 2010.

– VR:n aika on ollut todella opettavaista. Lyhyessä ajassa on tapahtunut mahdollittoman paljon. Tullessani VR:n palvelukseen kiinteistömarkkinat olivat huipussaan ja ehdin vielä mukaan, kun eläkesäätiö myi isot kiinteistöt salkustaan. Sitten vuonna 2008 tapahtui sijoitusmarkkinoilla romahdus. Markkinakäännä nähtiin keväällä 2009 ja siihen asti tuntui aika epätoivoiselta. Tällöin osakepainotusta lähdeettiin lisäämään – ja se oli oikea ratkaisu. Samana vuonna VR:n pääjohtaja ja eläkesäätiön hallituksen puheenjohtaja jäi pois yhtiön palveluksesta, ja VR Eläkesäätiön B-osasto siirtyi Varmalle.

– Täytyy sanoa, että kaiken tämän jälkeen olen ollut yhtä isoa kokemusta rikkaampi, myöntää Strömberg. Hän toteaa, että on VR:llä saanut paljon vastuuta ja kokenut sen aina myös hyvin palkitsevana.

Pasi Strömbergin perheeseen kuuluu Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piirin toiminnanjohtajana työskentelevän vaimon lisäksi kolme lasta.

– Perhe on tietenkin etusijalla ja vietämme paljon aikaa Lauttasaaressa uudessa mökissä, jonne ehtii helposti iltaisin rentoutumaan. Kesät kuluvat Hirvensalmella, Strömberg summaa.

Pasi Strömberg on liikunnallinen. Hän on juossut muun muassa kolme maratonia, harrastaa tennistä ja kuntosalia, joten Eläkesäätiöyhdistyksen on tiedossa urheilullinen ote.

Eläkesäätiöyhdistyksen hallitukseen uusia jäseniä

Puheenjohtajana jatkaa kauppaneuvos Heikki Halkilahti Valiosta

Varsinaisen yhdistyskokouksen jälke-
keen hallituksen kokouksessa 29.
päivänä maaliskuuta 2011 yhdis-
tyksen hallituksen puheenjohta-
jaksi valittiin kauppaneuvos **Heikki
Halkilahti** Valio Oy:stä sekä varapu-
heenjohtajaksi toimitusjohtaja **Harri
Lemmetti** Yleisradion eläkesäätiös-
tä.

Yhdistyskokous valitsi hallituk-
sen jäseniksi heidän lisäksi joh-

taja **Tiina Bäckmanin** Rautaruuk-
ki Oy:stä, toimitusjohtaja **Lars Hell-
bergin** ABB Eläkesäätiöstä, toimi-
tusjohtaja **Kari Joutsan** Apteekki-
en Eläkekassasta, Group Controller
Kari Kantolan Orion Oy:stä, toimi-
tusjohtaja **Erkko Ryytäsen** OP-Elä-
kekassasta ja OP-Eläkesäätiöstä, joh-
taja **Veikko Savelan** Keskon Eläke-
kassasta, toimitusjohtaja **Pentti Ter-
volan** Eläkekassa Versosta ja toimi-

tusjohtaja **Juha-Pekka Weckström**
Telia Sonera Finland Oy:stä.

Tilintarkastajiksi valittiin talous-
tieteiden maisteri **Pauli Salminen**,
KHT, KPMG:stä ja kauppatieteiden
maisteri **Pentti Rouhiainen** Unilever
Finland Oy:stä. Varatilintarkastajik-
si valittiin kauppatieteiden maisteri
Paula Pasanen, KHT, KPMG:stä ja fi-
losofian maisteri **Riina Alaviitala**
Oriola-KD Oy:stä.

ESY:n hallitukseen uusia jäseniä

Juha-Pekka Weckström tuo uuden näkökulman

*Eläkesäätiöyhdistyksen hal-
litukseen tuo liiketoiminnal-
lista näkökulmaa TeliaSone-
ra Finlandin toimitusjohtaja,
DI **Juha-Pekka Weckström**
(41). Weckström on pitkän
linjan soneralainen, jolla on
vahva osaaminen yhtiön
strategia- ja linjatehtävistä
sekä tuotteisto- ja palvelu-
johtamisesta.*

Teksti ja kuva: Kirsti Tonttila

Juha-Pekka Weckström toimii samal-
la yrityksen Broadband Services-lii-
ketoiminnan johtajana, joka käsit-
tää muun muassa laajakaistapalvelut,
nettipuhelut ja perinteiset puhe-
lupalvelut.

Weckströmillä on 17 vuoden ura
takanaan TeliaSonerassa, joka oli al-
kuun valtionyhtiö Tele, myöhemmin
Telecom Finland ja sittemmin Sone-
ra. Hän siirtyi TeliaSonera Finlandin
toimitusjohtajaksi syksyllä 2009.

– En varsinaisesti edusta eläkesää-
tiö- tai kassaosaamista, mutta uskon
tuovani ESY:n hallitukseen liiketalou-
dellista ja suomalaisen elinkeinoelä-
män näkemystä ja samalla suuren
eläkesäätiön näkökulman. Säätiöi-

den tehtävänä on pärjätä suurten va-
kuuttajien joukossa ja saada sijoituk-
silleen mahdollisimman hyvä tuot-
to. Tässä pyrin omalta osaltani aut-
tamaan ESY:n jäseniä, sanoo Weck-
ström.

TeliaSoneran Eläkesäätiö on perus-
tettu jo Telen aikana, ja Weckströmin
mielestä se toimii erinomaisesti.

– Olemme pärjänneet sijoitustoiminnassamme erittäin hyvin, ja meillä on hyvin hoidettu ja tuottava säätiö, kehuu Weckström.

Weckström pitää myös tärkeänä sitä, että yritys saa itse päättää sijoitus-
toiminnastaan.

Teksti ja kuva: Kirsti Tonttila

Kari Kantola painottaa tasapuolisuutta

Uudeksi hallituksen jäseneksi valittiin kevätkokouksessa KTM Kari Kantola Orion Oyj:stä. Kari Kantola on tullut Orionille sisäiseksi tarkastajaksi vuonna 1988 ja toimii nykyisin yhtiön talouspäällikkönä ja Eläkesäätiön hallituksen puheenjohtajana. Hän osallistuu myös aktiivisesti säätiön sijoitustoimintaan.

ESY:n ja sen hallituksen toiminnan tärkein tehtävä on ajaa eläkesäätiöiden ja -kassojen asiaa siten, että työeläkelaitosten kilpailu olisi tasapuolista. Kaikkien eläkelaitosten toiminta tulisi perustua samoihin sääntöihin. Tiedotus ja koulutus ovat myös merkittävä osa-alue ESY:n toiminnassa sen palvellessa eläkesäätiöissä ja -kassoissa toimivia henkilöitä.

– Yksi eläkesäätiön hyviä puolia työnantajayhtiöiden näkökulmasta on eläkeasioiden kustannustehokas hoito. Eläkesäätiöiden ja -kassojen sijoitustuotot ovat ainakin historiallisesti olleet parempia kuin eläkeyhtiöiden sijoitustuotot. Tämä mahdollistaa eläkesäätiöissä ja -kassoissa suuremmat ”asiakashyvitykset” työnantajayhtiölle kuin eläkeyhtiöissä. Lisäksi eläkesäätiöiden toiminta on läpinäkyvämpää, päätöksiin voi vaikuttaa ja muun muassa työkyvyttömyyseläketapausten syihin pääsee paremmin käsiksi.

– Eläkesäätiöiden huono puoli on se, että työnantajayhtiöt kantavat kokonaan vastuun sijoitustoi-

minnan epäonnistumisesta. Myös vakuutuskantaan liittyvät riskit kantaa työnantajayhtiö. Toisaalta eläkesäätiöt ja -kassat ovat keskimäärin vakavaraaisempia kuin eläkevakuutusyhtiöt, jolloin säätiöt ja kassat pystyvät ottamaan paremmin iskuja vastaan sijoitusmarkkinoilla, mikä nähtiin käytännössä vuonna 2008, Kari Kantola pohjaa.

– Eläkesäätiö ja -kassakentän tulevaisuuden haasteita ovat muun muassa, että säätiöitä ja kassoja ei enää purettaisi ja toki niitä saisi tulla lisää. Tietysti tämä on aika haasteellista, kun yhtiöt nykytrendin mukaan pyrkivät

keskittymään yhä enemmän ydintoimintaansa, mutta toivottavasti ei kuitenkaan millä hinnalla hyvänsä. Ja kuten edellä jo totesinkin, niin toimintäsääntöjen tulee olla samat kaikille eläkekentän toimijoille, muun muassa siirtyvä toimintapääoma kannan siirtojen yhteydessä, Kantola muistuttaa.

Eläkekentän monimuotoisuutta tulee Kantolan mielestä pyrkiä edistämään. Työnantajilla pitää olla riittävästi vaihtoehtoja eläkeasioiden järjestämisessä. Tehtävien liiallinen keskittäminen vain harvalle toimijalle ei oikein istu markkinatalouteen.

Orionin Eläkesäätiö on AB-yhteiseläkesäätiö

Eläkesäätiöissä ovat vakuutettuina Orion-konsernin kotimaisten yhtiöiden toimihenkilöt, ja toimintapiiriin kuuluu noin 2000 henkilöä. Työntekijät ovat vakuutettuina Ilmarisessa ja Eläke-Tapiolassa. Eläkesäätiö on puoltanut erinomaisesti paikkaansa työnantajayhtiöiden eläkeasioiden hoidossa. Viimeisen 15 vuoden aikana kannatusmaksut ovat olleet keskimäärin noin 4–5 prosenttiyksikköä pienemmät kuin työnantajien TyEL-maksuprosentti. Vuotuiset säästöt ovat olleet euroissa merkittävät.

Teksti ja kuva: Kirsti Tonttila

Osuuspankin Eläkekassan toimintajohtaja Erkko Ryytäsellä on tapahtumarikas vuosi takanaan. Eläkekassan hallinto uudistettiin, oli jäsenistön sähköiset vaalit ja toimintamalleja parannettiin.

Erkko Ryytänen:

Pahin on nyt ohitse

Ryytänen mielestä eläkesäätiö- ja kassakentällä tilanne on purkujen suhteen rauhoittunut ja pahin on ohitse.

– Varmasti monet ovat selvittäneet asiaa ja todenneet, että oma eläkelaitos on edelleen sekä taloudellisesti että henkilöstöpoliittisesti hyvä ratkaisu. Mekin selvitimme omat vaihtoehtomme reilu vuosi sitten ja johtopäätös oli, että aika vähän on maailma muuttunut tässä suhteessa siitä, kun noin 60 vuotta sitten päätimme perustaa oman eläkelaitoksen, Ryytänen toteaa.

– Suurimmat plussat eivät ole muuttuneet, vaikka purkuja on ollut. Kassa/säätiö-vaihtoehto voi edelleen hyvin ja tarjoaa uskottavan vaihtoehdon niille työnantajille, joilla on mahdollisuus katsoa asioita pitkän ajan kuluksi. Kyse on lähinnä ajankäytöstä, taloudelliset riskit ovat potentiaalisesti hyötyihin nähden lopulta melko pienet. Myös kompastuskivi on sama kuin ennenkin: meidän tiedotus-

resurssimme ovat rajalliset. Sitä kautta työnantajilla on ehkä edelleen liian pessimistinen käsitys säätiövaihtoehtoon liittyvistä riskeistä, Ryytänen summaa.

ESY:n rooli on Ryytänen mielestä tärkeä kahdella tavalla: edunvalvojana ja tiedon jakajana. Joukkojen harvennuttua täytyy tulevaisuudessa entistä tarkemmin kiinnittää huomiota siihen, mihin keskitytään. ESY:n ei tarvitse muodostaa omaa mielipidettään kaikesta, mikä liittyy eläkejärjestelmiin. Jatkossa myös korostuu entistä enemmän rooli nykyisten laitosten kumppanina ja parhaiden käytäntöjen levittäjänä kassa- ja säätiökentässä.

Erkko Ryytänen tausta on sijoitustoiminnassa, joten hän uskoo sijoitusrintamalta löytyvän myös omat painopistealueensa.

– Olemme jo aloittaneet uudentyyppisen sijoitustoiminnan yhteistyöfoorumin, jonka tavoitteena on

vaihtaa kokemuksia sijoitustoimintaan liittyvistä kysymyksistä ja ehkä myös etsiä mahdollisuuksia yhteistoiminnalle. Kassat ja säätiöt eivät kilpaile keskenään, joten yhteistyön tiivistämiselle ei ole siinä mielessä mitään estettä.

OP-Eläkekassan tapahtumarikas viime vuosi sisälsi myös 60-vuotisen taipaleen juhlat yhdessä hallinnon ja OP-Pohjola-ryhmän sisäisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

– Kun sijoitustoimintakin onnistui yli odotusten, viime vuoteen voi hyvällä syyllä olla tyytyväinen. Tästä vuodesta ei ole näillä näkymin tulossa yhtä vilkasta. Sijoitustoiminnassa jatkamme kaksi vuotta sitten identifioidujen pitkän aikavälin sijoitustee-
mojen toteutusta ja yritämme panna entistä enemmän riskienhallintaan, sanoo Erkko Ryytänen.

SIXTEN KORKMAN
POHTII SUOMEN
TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄÄ

Päätöksentekokyky ydinongelmana

– Suomalaista eläkejärjestelmää voi syystä kehua, sanoo Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen (ETLA) toimitusjohtaja **Sixten Korkman**. Se on kattava, se tasaa riskejä laajasti ja suojaa hyvin inflaatiolta. Se kannustaa työntekoon ja sitä on kyetty uudistamaan. Se on erittäin tärkeä instituutio, josta on siksi myös käytävä kriittisiä keskusteluja. Tämä kuuluu demokratiaan. Nyt keskustelu on vähäistä ja polttavin ongelma on päätöksenteon puuttuminen.

Teksti ja kuva: Kirsti Tonttila

Suuret ikäluokat ovat pedanneet omat eläke-etunsa hyvin, mutta järjestelmä ei ole reilu tulevia sukupolvia kohtaan. Vaalien alla poliitikot nostivat esille kyllä taitetun indeksin, ja kansalaisten tyytymättömyys ja huoli eläkkeistä herätti keskustelua.

Asiantuntijoiden puolella keskustelua ovat käyneet lähinnä valtiovarainministeriön virkamiehet ja ETLA. Järjestöjen sisällä on vallalla selkeä itsetyytyväisyys. TELA on lobbausorganisaatio, eikä Eläketurvakeskus ota rooliseen kriittistä arviointia.

Sixten Korkman on pitänyt aiheellisena pysyä kriittisenä arvioijana.

– Itsekehulla ja hymistelyllä ei ole pitkät askeleet ja tällöin uupuu kyky tehdä päätöksiä. Emme osaa kantaa vastuuta vanhuuspäivistä!

Mitään Ruususen unta ei eläkejärjestelmämme voi torkkua: sen rahoituksen kestävyys on kyseenalainen, eläkkeiden taso ei tyydytä kansalaisia, työurien pituus ei ole pohjoismaisella tasolla ja päätöksenteko takkuilee.

Järjestelmällämme on selkeä kestävyysvaje. Julkisen talouden kestävyysvaje Suomessa on tuntuva ja noin

puolet vajeesta johtuu työeläkejärjestelmästä. Maksujen nousupaine on nyt noin 4–5 prosenttia palkkasummasta. Tämä ei koske valtio- ja kuntasektoria. Maksujen ja verojen korotuspaine ei voi olla korvamerkitetty työeläkejärjestelmää varten. Mikäli eläkemaksuja korotetaan esimerkiksi 0,2 prosenttia vuodessa, kestää 30 vuotta saavuttaa kolmen prosentin korotus. Epävarmuus siis leimaa eläkejärjestelmää ja tiedossa on hankala näkemysten yhdistäminen.

Eläkejärjestelmä on sosiaalitoiminnan peruspilari, joten sen on oltava varman päällä. Maailmantalous on herkkä, uusi lama saattaa syntyä ja meillä pitäisi olla selkeät pelisäännöt riskien varalta.

– Niitä ei ole, toteaa Korkman.

Seuraava sukupolvi maksaa viulut

Eläkerahastomme ovat kohtalaisen pieniä, ja meillä on edessä haastava valistustehtävä. Palkansaajilla on laajasti väärää käsityksiä siitä, missä määrin eläkkeet ovat ansaittuja.

– Puolueella, joka haluaa menestyä seuraavissa vaaleissa, on aina houkutus luvata eläkeläisille parannuksia, sanoo Korkman.

– Tällä hetkellä omat eläkkeet on hoidettu, mutta nykyinen järjestelmä on huonosti perusteltua ja melkein pä vastuutonta. Sysäämme taakan lapsillemme ja suljemme silmämme.

Eläkkeet Suomessa eivät kansainvälisesti katsoen ole keskimäärin suuria. Pitkään elävä nainen on eläkeikänsä lopussa jo köyhä. Tulevat sukupolvet, ja nyt nuoret työelämässä aloittavat, tulevat saamaan meitä pienempiä eläkkeitä palkkoihin verrattuna. Suuret ikäluokat ovat maksaneet eläkemaksuja liian vähän. Nuoret maksavat nyt ja vastedes enemmän ja saavat silti vähemmän. Nuorten eläketasoa voidaan toki parantaa, jos lisä on täysin rahastoitu ja nuoret maksavat lisäeläketurvastaan.

Päätöksenteon aika on nyt, mutta kyky ja halukkuus puuttuvat. Me vain jätämme perinnöksi suurempia ja kattamattomampia eläkemaksuja.

Suomalaisten eläkeikä pitkä

Tilastokeskuksen väestön elinajan odote-ennusteet muuttuvat. Nykyisessä ennusteessa verrattuna kymmenen vuotta sitten tehtyyn ennusteeseen elinajanodote vuodelle 2009 oli 1,59 vuotta vuoden 2001 ennustetta pidempi, vuonna 2020 se olisi jo 2,40 vuotta ja vuonna 2050 jopa 5,18 vuotta pidempi.

Verrattuna muihin Pohjoismaihin Suomessa miesten elinajanodote on hieman korkeampi kuin Tanskassa, mutta alhaisempi kuin muissa Pohjoismaissa (81,2 vuotta). Naisen elinajanodote on samalla tasolla muiden maiden kanssa (85,4 vuotta). Eläkkeelle siirtymisikä Suomessa on kuitenkin muita Pohjoismaita alhaisempi. Meillä miehet siirtyvät OECD:n tilastojen mukaan eläkkeelle keskimäärin 61,8-vuotiaina ja naiset 61,4-vuotiaina, kun esimerkiksi vastaavat luvut Ruotsissa ovat 66,0 ja 63,6. Suomalaisista miehet ovat eläkkeellä keskimäärin 19,4 vuotta ja naiset 24 vuotta. Suomessa eläkkeellä ollaan lähes kolme vuotta pidempään kuin muissa Pohjoismaissa. Muualla Pohjolassa ollaan nostamassa eläkeikää, vaikka se on jo nyt korkeampi kuin meillä.

– Työurien pidentämisen haaste on suuri, siinä tarvitaan useita eri toimia, sanoo Korkman.

Muun muassa työttömyyseläkeputki, työkyvyttömyyseläkkeet ja järjestelmien ikärajat kaipaavat remonttia. Korkmanin mielestä myös eläkejärjestelmän ikärajat pitäisi indeksoida elinajanodotteeseen.

Järjestövalta murenee

Keskusjärjestöt näyttävät menettäneen auktoriteettiaan myös muissa

kysymyksissä, eikä liitoista ole enää vastuunkantajiksi. Siirrytäänkö eläkekentällä kohti selkeämpää parlamentaarista demokratiaa?

– Kenties ei, mutta mietittävää on, Korkman katsoo.

– Demokratiassa on selkeä vallan jako, siinä tulee olla seuranta ja palaute. Meillä ei ole halua selkeään päätöksentekojärjestelmään. Järjestöt myöntävät, että eivät pysty sopimaan, mutta vaativat silti valtansa säilyttämistä.

Korkman peräänkuuluttaa Ruotsin ja Kanadan malleja, joissa on selkeät päätössäännöt ja eläkejarru.

– Jos todetaan, että järjestelmä ei ole kestävä, leikataan eläkkeitä tai nostetaan maksuja. Ruotsissa on leikkauksia tehty sekä viime että tänä vuonna. Kanadassa kolmen vuoden välein arvioidaan eläkejärjestelmän kestävyys ja nostetaan heti maksuja, jos todetaan kestävyysvaje. Hallitus voisi tehdä myös meillä vastaavan päätöksen, jossa tarkastettaisiin esimerkiksi eläkkeiden indeksiperusteet ja maksujen korotustarpeet määrävälein järjestelmän kestävyuden varmistamiseksi.

Korkman ehdottaa, että päätökset, tai ainakin niiden valmistelun, voisi tehdä esimerkiksi **Rantalan** työryhmä.

– Se laukaisisi jotain päätöstä, jos ei olla kestävällä pohjalla. Nyt ei pystytä sopimaan, jollei satuta olemaan sillä tuulella!

Nykyistä päätöksentekomallia ei voi puolustaa, jollei se kykene päätöksiin. Tällä hetkellä päätöksentekokyky ja järjestelmä puuttuvat ja ennuste on huono. Asioihin puututaan vasta kun on riittävän iso kriisi, eli liian myöhään!

– Tärkeintä näyttää olevan, että päättäjien omia ja heidän edustamiensa ikäluokkien etuja ei tällä hetkellä nakerreta! Ongelma on nyt pääasiassa poliittinen ja institutionaalinen, Sixten Korkman summaa.

SYKSYLLÄ ELÄKKEELLE SIIRTYVÄ ESA SWANLJUNG:

Suomen eläkejärjestelmä yksi maailman parhaita

TELAn toimitusjohtaja Esa Swanljung näkee suomalaisen eläkejärjestelmän yhtenä maailman parhaita. Se on hyvässä kunnossa – ja on aina ollut. Haasteita on kyllä paljon ilmassa, ja tärkeää on muun muassa saada rahoituksen tulevaisuus kuntoon.

Teksti ja kuva: Kirsti Tonttila

Julkisuudessa annetaan Swanljungin mukaan tällä hetkellä kuva, että työeläkerahoitus olisi pahasti pielessä. Näin ei kuitenkaan ole. Sosiaaliturvossa päätettiin nostaa vuoteen 2014 mennessä työeläkemaksuja 1,6 prosenttia, jolloin vaje on enää kaksi prosenttia. Tämä voidaan hoitaa pitkän ajan nostoilla, esimerkiksi 20 vuodessa. Mutta vajetta on ollut aina.

– Paras tapa hoitaa ongelma on työurien jatkaminen. Työurien tulisi pidentyä 3–4 vuotta. Tarkoitan todella pitkällä tähtäimellä, Esa Swanljung täsmentää. Vuosilukutavoitteeksi hän antaa 2025.

– Tällöin tavoitteesta puuttuu ehkä vielä vuosi, mutta työtä työurien

pidentämiseksi tulee jatkaa pitkäjänteisesti.

– Vuosi lisää työuraan on paljon. Sitä voidaan selventää siten, ettei yhtenä vuotena kukaan siirtyisi eläkkeelle. Vuodessa 0,2 vuottakin on jo valtavasti. Sehän tarkoittaa, että sinä vuonna eläkkeelle siirtyy 20 prosenttia vähemmän ihmisiä.

Työkyvyttömyyseläkkeet hiertävät kivenä Swanljungin kengässä. Kokeneita, koulutettuja ja työkykyisiä ihmisiä pitäisi saada takaisin työelämään. Tämän pitäisi olla yksi työeläkeuudistuksen tärkeimmistä tavoitteista.

Tällä hetkellä vuosittain työkyvyttömyyseläkkeelle jää keskimäärin 25 000 ihmistä. Realistinen tavoite

te Swanlungin mukaan olisi luvun pudottaminen viidessä vuodessa 20000:een.

– Työuran pidentämiselle täytyy löytää houkuttelevat kannustimet. Tällä hetkellä 53-vuotiaille alkaa kerätyä korotettua eläkettä 1,9 prosenttia ja yli 63-vuotiaille 4,5 prosenttia. Eivät 53-vuotiaat tarvitse mitään lisäkannustimia, heidänhän kuuluukin olla tiiviisti työelämässä vielä kymmenen vuotta, mutta yli 60-vuotiaille niitä tarvitaan. Näillä palikoilla oikein kohdistettuna saadaan hyvää aikaan kustannuksia lisäämättä, Swanlung summaa.

Nuorille tiedossa sama eläke

Yhteiskunnassa on liikkeellä sellainen käsitys, että nyt työuraansa aloittavat nuoret saavat huonompaa eläkettä kuin suuret ikäluokat.

– Mikäli nuoret jaksavat työskennellä vähän pidempään, he saavat saman eläkkeen kuin mekin, sanoo Swanlung.

Elinikäennusteet lupaavat jopa nyt syntyville tyttölapsille sadan vuoden ikää. Nykyisillä järjestelmillä ihmiset olisivat silloin lähes puolet eliniästään eläkkeellä.

– Työuran pituutta pitäisikin lisätä elinaikakertoimen mukaan siten, että osa lisääjasta tehdään työtä. Puhutaan, että tämä olisi ikään kuin leikkaus. Ei se ole. Se on kannuste jatkaa pidempään ja saada parempi eläke!

– Ostovoimaltaan nuorten työelämässä olevien eläke tulee olemaan parempi kuin meidän eläkkeemme, Swanlung muistuttaa vielä.

– Kysymys on vain siitä, miten tasapainotetaan. On tasapainottelua sukupolvien välillä ja siinä on mielestäni onnistuttu. Nuoret ovat nyt tyytyväisiä, koska joutuvat olemaan töissä meitä pidempään, ja eläkkeensaajat ovat tyytyväisiä eläkeindeksin leikatessa ostovoimaa. Mielestäni tämä eri sukupolvien välinen ristiriita ei ole iso ongelma. Muutamat pitävät sitä vain jatkuvasti esillä, Swanlung toteaa.

Toinen kysymys on, ovatko eläkkeemme hyväksyttävällä tasolla? Antavatko ne riittävän turvan? Tällä hetkellä Swanlungin mielestä taso on riittävä. Tulevaisuudessa on pidettävä huoli, että taso säilyy samana.

Jos työeläkejärjestelmän hyväksyttävä korvaustaso laskee, tilalle tulee jotain muuta. Euroopassa on kollektiivisia lisäeläkejärjestelmiä, mutta niitä Swanlung ei kannata. Ne eivät koske kaikkia. Yksilöllisen eläkkeen voivat ostaa vain varakkaimmat ja ne, jotka todella tarvitsivat lisäturvaa eivät pysty sitä ostamaan. Swanlungin mielestä noin 60 prosentin eläketaso tulee säilymään jatkossakin.

– Mikäli se ei toteudu lakisääteisesti, tilalle tulee jotain muuta.

”On pidettävä huoli siitä, että eläkejärjestelmämme säilyy yhtenä maailman parhaimmista jatkossakin.”

Päätöksenteko toimii

Päätöksenteossa Suomessa ei Swanlungin mielestä ole ongelmia.

– Meillä järjestelmä on lakisääteinen. Hallitus tekee esitykset ja eduskunta päättää. Tämä on parlamentarismia ja toimii hyvin.

Esitykset valmistellaan työmarkkinajärjestöissä, Swanlung kokee tämän mallin ehdottomasti rikkautena – ei haittana.

– Meillä päätöksentekojärjestelmä on poikkeuksellisen laajalla pohjalla verrattuna suuriin Euroopan maihin.

Esa Swanlung toimii eläkealan Eurooppa-järjestön puheenjohtajana. Hän oli juuri palannut Riiasta Latvian sosiaali- ja terveystieteiden kanssa

järjestetystä eurooppalaista työeläkejärjestelmää arvioivasta seminaarista. Siinä mietittiin muun muassa, miten uusien EU-maiden tulisi työeläkejärjestelmänsä hoitaa.

– Suomen järjestelmää pidetään Hollannin ohella maailman parhaana, vaikka ne eroavatkin paljon toisistaan. Esimerkkeinä Suomen ja Hollannin lisäksi arvostetaan myös Kanadan ja Australian malleja. Ruotsin malli on monta kertaa epäonnistunut, lisäksi se ei ole turvallinen, koska riskiä sysätään vakuutetun harteille. Järjestelmän on luotava turvallisuutta, muistuttaa Swanlung.

Suvi-Anne Siimes seuraajaksi

Esa Swanlung jää eläkkeelle ensi lokakuussa. Uudeksi TELAn toimitusjohtajaksi on valittu **Suvi-Anne Siimes**, joka siirtyy TELAan syyskuussa. Mikä on yli 11 vuotta TELAssa eläkevakuuttajien näköalapaikalla toimineen miehen testamentti?

– Täytyy jakaa sinnikkäästi oikeaa tietoa eläkejärjestelmästä. On pidettävä huoli siitä, että sitä kehitetään jatkuvasti. Eläkejärjestelmämme ei ole koskaan valmis. Maailma ja väestön rakenne muuttuvat ja täytyy osata reagoida oikeaan aikaan. Kaikille hössötyksille ei pidä kuitenkaan antaa tilaa! Yleensä näillä ”hössöttäjillä” on taustalla oma agendansa, eikä halu kehittää eläkejärjestelmää.

– Lähden hyvillä mielin. Suomi on maailman mallimaita, TELA on hyvässä kunnossa ja sillä on erittäin hyvä henkilöstö. Keskustelu on tällä hetkellä repivää ja on vaikea arvioida, onko se hyvää vai huonoa, Esa Swanlung summaa.

Eläkepäivinä hän aikoo metsästellä ja kalastella, keskittyä lapsenlapsiinsa ja toimia ehkä joissakin hallitustehtävissä. Myös konsulttitarjoksia on ilmassa, joten täysipäiväisenä eläkeläisenä Swanlungia ei heti nähdä.

Lähitulevaisuudessa kasvua – vaikka Euroopan velkakriisi hiertää

Handelsbankenin pääekonomisti Tiina Heleniuksen mukaan lähitulevaisuutemme talousnäkymät ovat varsin positiiviset. Uhkapilviä taivaalle nostattavat kuitenkin Euroopan velkakriisi, EKP:n korkokäyttäytyminen ja kehittyvien markkinoiden, lähinnä Kiinan, mahdollisuudet jatkaa maailmantalouden veturina.

– Suomen talouden näkymät ovat tällä hetkellä varsin positiiviset. Ennustamme Suomelle talouskasvua tänä vuonna 3,8 prosenttia, ensi vuonna kolme ja vuonna 2013 2,5 prosenttia. Ennustaminen on kuitenkin hyvin haasteellista ja saattaa helposti muuttua vuoteen 2013 mennessä, Tiina Helenius summaa.

Kotimarkkinat ovat tällä hetkellä vahvat ja yksittäinen kulutus notkahdi laman aikana vain vähän. Myöskään työmarkkinat eivät romahtaneet pelätyllä tavalla ja alhainen korkotaso toi oman panoksensa elvytykseen. Kotitaloudetkaan eivät olleet hälyttävästi ylivelkaantuneet. Kaikki tämä auttoi nopeaan selviytymiseen viime lamasta.

Ongelmana talouden kasvulle on Euroopan velkakriisi, joka on edelleen ratkaisematta. Heleniuksen mu-

kaan pelkona on Espanjan tilanne, jonka talouskasvu on huono ja maa saattaa siis kaatua vielä EU:n pelastuslistalle.

– Kiina on selkeästi ryhtynyt kiristämään kukkaron nyörejä ja hillitsee luotonantoa. Kiinan merkitys maailman talouden luotottajana on erittäin suuri ja vaarana on, että se jarruttaa rahoitusmarkkinoita nyt liikaa.

Myös öljyn hinta säätelee vahvasti maailman taloutta. Tällä hetkellä hintapiikki on hieman taittunut.

Raaka-aineiden ja energian kallistuminen heijastuu heti länsimaissa ostovoimaan ja kulutuskysyntään, joka puolestaan kaventaa yritysten voittomarginaaleja. Tämä puolestaan aiheuttaa lumipalloilmion suoraan kotiovillemme, ja inflaatio kiihtyy.

Uhkakuviasta huolimatta Helenius ennustaa kasvun jatkuvan, joskin se hieman hidastuu.

– Saksa on Euroopan ehdoton veturimaa, joka nojaa vahvaan vientiin. Suomen viennillä on vahva tukijalka BRIC-maissa (Brasilia, Venäjä, Kiina) ja maamme on Saksan tavoin vahvasti kytketty kehittyvän maailman kasvuun. Parhailtaan Saksassa on investointivetoinen vire, jonka pitäisi ennakoida investointien piristymistä myös Suomessa.

Suomessa ongelmia tuo sähköteknisen alan rakennemuutos. Meidän vientimme on lisäksi varsin jälkisyklistä.

Euroalueen velkakriisi

Mitä on sitten edessä Euro-alueen velkakriisissä? Kreikan, Irlannin ja Portugalin tukitoimenpiteet kestetään vielä, mutta Espanjan kaatumisen syliin tuo jo vaikeuksia. Tällöin mittaluokka muuttuu ja fasiliteetit eivät enää riitä. Rahoittajamaiden halukkuus jatkaa tukitoimenpiteitä on vaakalaudalla.

Portugali kaatui tasapainottomuuteen ja haluttomuuteen leikata kustannuksia. Kreikassa enemmistö ymmärtää ongelmat ja jatkuvan eheyttämisen tarpeen, mutta Heleniuksen mukaan sillä on edessä vain huonoja vaihtoehtoja. Kreikka tarvitsisi nopeasti julkisen sektorin voimakasta saneerausta. Ainoastaan eheyttämällä saavutetaan sijoittajien ja markkinoiden luottamus.

Onko esimerkiksi Kreikassa sitten mahdollista leikata menoja?

– Tilanne on aika haasteellinen ja markkinat eivät näytä uskovan siihen. Jos ongelmapaissa ei saada aikaan leikkauksia ja talouskasvua, on edessä umpikuja ja velkakasvuspiraalin riski. Kreikassa kaatuu ensimmäisenä pankkijärjestelmä, jos tilanne kääntyy hallitsemattomaksi. Maan lainoituksesta tuli viime vuonna 70 prosenttia Kreikan ulkopuolelta ja vuoteen 2013 mennessä luku pitäisi saada alle 50:een.

Tiina Helenius pitää Portugalin talouden eheyttämistä mahdollise-

”**Epäilen Kreikan selviytymistä, mutta uskon Portugalin toipuvan, toteaa Tiina Helenius.**”

na, ja Espanja on sitten edessä oleva suuri kysymysmerkki.

Euroalue on vahvempi kuin sen heikoimmat lenkit, ja toistaiseksi ongelman hoito on mahdollista. Tulonsiirtoa pohjoisesta etelään voidaan tehdä, mutta onko siihen poliittista tahtoa?

Taitekohtana vuosi 2013

EU tarjoaa nyt rahoitusmahdollisuutta vuoteen 2013 asti, johon mennessä maiden on saatava oma julkinen taloutensa kuntoon. EKP ei halua uudelleen järjestellä kriisimaiden lainoja, vaikka sen pääomat kestäisivät merkittävätkin alaskirjaukset.

Korkotaso ongelmamaissa on siihen mennessä saatava laskemaan niin, että maat pystyvät itse rahoittamaan taloutensa.

– Mikäli tämä epäonnistuu, edessä on suuret ongelmat, sanoo Tiina Helenius.

Rahoitettavien maiden ongelmat ovat erilaiset: Kreikalla on korkea julkinen velkataakka, Portugalilla ja Espanjalla taas ongelmat yksityisessä velkakakussa ja julkinen velkasal-

do matalampi. Pankkisektorin tila on huono, luottotappiot suuret ja korkea työttömyysaste nakertaa myös pankkeja. Mikäli ongelmat kumuloituvat, on edessä pankkikriisi. Ongelma on keskeinen etenkin Portugalissa, jossa kansallinen pankkisektori on ollut myös merkittävä valtion lainojen ostaja. Julkisen sektorin talouskriisiä ei voi erottaa yksityisen sektorin kriisistä. Ne kulkevat käsi kädessä.

Ensi kesänä on edessä pankkien reittaus, kesäkuun aikana erotetaan jyvät akanoista.

– Tarvitaan tiukat testit, jotta luottamus säilyy. USA:ssa tämä tehtiin vakavissaan, Helenius muistuttaa.

Pohjoismaiden pankkijärjestelmä on vahva ja vakavarainen, mutta jopa Saksasta löytyy pankkeja, jotka eivät kestäisi rajuja alaskirjauksia. Meillä pankkien vastuut ovat vaatimattomammat ja niitä on järjestelmällisesti kevennetty. Jos ongelmamaiden kriisejä ei olisi syntynyt, euro olisi vahvempi – mikä taas heijastuisi viennin heikkenemiseen. Kriisit ovat siis auttaneet reaalityöntöä ja pitäneet korkotason alhaisena.

– Korkotaso on Suomelle varsin elvyttävä. Uskon, että sitä nostetaan vielä kerran, mutta korkotaso jää sitten siihen. Suomi kyllä kestäisi korkeammankin tason, mutta koronnoistoikkuna on nyt sulkeutumassa, sanoo Tiina Helenius.

Asuntokauppa hidastuu

Matala korkotaso on pitänyt asuntokauppaa vilkkaana, vaikka asuntojen hinnat ovat olleet nousussa. Heleniuksen mukaan maailmalta tulevat signaalit kuitenkin kertovat, että maltillinen kasvu on edessä ja hintakehitys hidastumassa. Asuntovaurallisuuden arvo nousee vähemmän kuin kansantulo. Tarjontaa on nyt enemmän, koska viime vuosina on rakennettu vilkkaasti. Alalla on selvästi joitakin pullonkauloja ja uhkia. Velanoton helpottuminen ja alhainen korkotaso ruokkivat asuntomarkkinoita.

– Helpompaa on kiristää luotonantoa kuin korjata jälkikäteen kuplia. Sen opimme viimeisimmästä lamasta, muistuttaa Tiina Helenius.

Kevätseminaari M/s Silja Serenadella

Eläkesäätiöyhdistyksen kevätseminaarissa 24.–26.5.2011 pohdittiin suomalaisen työeläkejärjestelmän peruspilareita, sen taloudellista kestävyyttä, tulevaisuutta ja eläketa-son riittävyttä. Seminaarialustajina kuultiin järjestelmien keskeisimpiä vaikuttajia ja asiantuntijoita.

Eläkesäätiöyhdistyksen toimitusjohtaja **Kari Joutsa** korosti avauksessaan eläkesäätiöiden ja -kassojen toimintaa työeläkejärjestelmässä vakuutusyhtiöiden kirittäjänä sekä vertailukohtana. – Työnantajilla tulisi myös olla nykyistä paremmat mahdollisuudet aidosti valita ja vaihtaa eläkevakuuttamisen muotoa nykyisten eläkesäätiöiden ja eläkekassojen asemaa heikentämättä, Joutsa toivoi.

Sosiaali- ja terveystoiministeriön johtaja **Heli Backman** ja johtaja **Erkki Rajaniemi** kertoivat ministeriössä meneillään olevista eläkejärjestelmän kehityshankkeista.

TELAn toimitusjohtaja **Esa Swanljung** korosti suomalaisen eläketurvan olevan hyvässä kunnossa ja uskoo sen tulevaisuuteen, kunhan sitä ajan mukana jatkuvasti myös kehitetään. ETLAn tutkimusjohtaja **Tarmo Valkonen** sen sijaan näki kehujen ohessa myös uhkia. Kriittistä keskustelua on ETLAn mukaan käytävä erityisesti rahoituksen kestävydestä, työeläkkeiden tasosta ja nykyisestä päätöksentekomallista. Myös tulevien sukupolvien perinnöstä tulee olla huolissaan.

Sosiaali- ja terveystoiministeriön Eläkevakuutusyksikön johtaja **Heli Backman** kertoi meneillään olevasta vakavaraisuussäännösten uudistamistyöstä ja Vakuutusmarkkinayksikön johtaja **Erkki Rajaniemi** pohti eläkejärjestelmän kilpailuun vaikuttavan lainsäädännön kehittämistä – tarjoaako nykyinen lainsäädäntö työnantajille riittävän määrän aitoja vaihtoehtoja?

Toimitusjohtaja **Jukka Rantala** antoi jälleen paljon ajattelemisen aihetta kertoessaan työuryhmän vaihtoehtolaskelmista. Kun asiat ovat kokonaisvaltaisia, ei yksittäisiä päätöksiä voida tehdä kokonaisuudesta irrallaan. Ilmarisen varatoimitusjohtaja **Jaakko Tuomikoski** puolestaan tarkasteli työeläkejärjestelmän hajautuksen ja keskittämisen hyötyjä ja haittoja. Erilaisen mallien jälkeen päädyttiin loppupäätelmään: "If it's not broken, why try to fix it?". Hajautetulle TyEL-järjestelmälle on perusteensa.

Solvensi II -säännösten teesejä avasi tutkimusjohtaja **Esko Haavisto** Nordea Management Investmentistä. – Koska säännöstö on luotu kokonaan rahastoituihin järjestelmiin, sen soveltaminen Suomen työeläkejärjestelmässä voisi viedä fokuksen pois TyEL-järjestelmän keskeisistä riskeistä, Haavisto totesi.

Myös maksuperusteisen lisäeläkesäätiön perustaminen kiinnostaa. Suomen ensimmäisen maksuperusteisen lisäeläkesäätiön sai kunnian perustaa Hypoteekkiyhdistys, jonka varatoimitusjohtaja **Ari Pauna** kertoi perustamisprosessin taustoista. Finanssivalvonnan lakimies **Helena Tulonen** puolestaan selvitti maksuperusteisten lisäeläkesäätiöiden säännöksiä, sekä mitä tulee huomioida säätiötä perustettaessa ja sen sääntöjä laadittaessa.

Vuosittainen, 37. kevätseminaaritapaaminen oli jälleen suosittu: mukana oli lähes 190 osallistujaa. Lämmin kiitos kaikille alustajille ja osallistujille – ensi toukokuussa kevätseminaari jälleen uusin aihein!

Lauri Ojala Porastosta (toinen vasemmalla) piti esityksiä ja keskusteluja antoisina. – Swanljung oli nyt todella monipuolinen, hän arvioi. Ojala odotti erityisesti Jaakko Tuomikosken, Evli Pankin **Jari Laakkonen** taas Ari Paunan puheenvuoroa. ABB Eläkesäätiön **Lars Hellberg** (oikealla) painotti, että Joutsan esittämät tulokset puhuvat puolestaan: – Me olemme hajautuksen takuumiehiä! Jari Laakkonen: – Jos keskustaminen jatkuu, onko Suomen eläkejärjestelmä enää maailman parhaita?

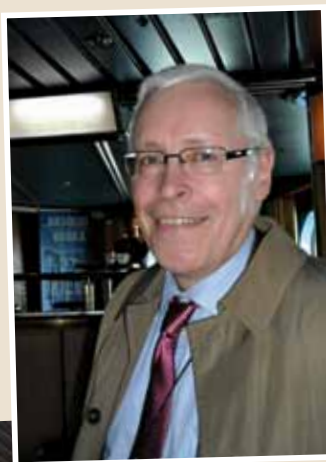
– Vielä reilu kuukausi VR:n Eläkesäätiön toimitusjohtajan puikoissa, **Pasi Strömberg** kertoi. Strömberg aloittaa Eläkesäätiöyhdistyksen toimitusjohtajana syyskuussa mökkeilytään ensin kunnolla Hirvensalmella sekä Lauttasaaressa. Seminaariin lähdössä myös **Hasse Sjöholm** Evli Pankista sekä **Thomas Saarinen** ja **Tapio Lehtinen** FIM Varainhoidosta.

– Swanljung toi painokkaasti esille, että nykyistä päätöksentekomallia pitää puolustaa, iloitsi Poraston **Tuula Lempiäinen**. Häntä ja **Sirkka Hännistä** huolestuttaa nykyinen suuntaus, jossa eläkevakuutustoimintaa siirretään yhtiöille. – Vaikka säätiöiden ja kassojen tunnusluvut ovat olleet joka vuosi hyvät!

Satu Kaartinen, **Maria Väisälä** ja **Arja Montonen** OP-Eläkekassasta kiittelivät seminaariesityksiä. Aina saadaan kuulla myös jotain uutta! Väisälä odotti erityisesti Esko Haaviston esitystä Solvency II:sta. Kaikki kolme suhtautuvat luottavaisesti kassojen ja säätiöiden tulevaisuuteen: on tehty selvitys, jonka mukaan sekä työntekijät että työnantajat hyötyvät järjestelmästä – miksi siitä siis pitäisi luopua, he ihmettelevät. Osa-aikaeläkkeellä oleva Arja Montonen on seminaarikonkari – hän on ollut mukana jo vuodesta 1975.

Eläketurvakeskuksen **Jukka Rantala** on ESYn seminaarin luottopuhuja, jolla on aina painavaa sanottavaa. Eri laskentavaihtoehdot saivat väen miettiä.

– Ajankohtaisia ja mielenkiintoisia aiheita ja hyviä esiintyjä! kiteyttivät seminaarin annin Eläkekassa Viabekin edustajat **Senja Koskinen**, **Mika Kivinen** ja **Pekka Huovila**. Kassan seitsemästä toimihenkilöstä viisi osallistui kevätseminaariin.

Lounaspöydässä odotettiin kovasti Sixten Korkmanin esitystä. **Jouko Kantola** FIM Varainhoidosta on käynyt kymmenisen kertaa ESYn kevätseminaareissa. Viralliset katsaukset ovat Kantolasta olleet aina kiinnostavia, mutta hän arvostaa myös epävirallisia keskusteluja ja tapaamisia. **Aila Väistö** Keskon Eläkekassasta oli samaa mieltä.

Teksti ja kuvat: Hilikka Heikinheimo

ETLAn Sixten Korkman joutui viime hetkellä perumaan osallistumisensa seminaariin; tutkimusjohtaja **Tarmo Valkonen** paikaksi ansiokkaasti. Valkosen keskustelukumppanina Ilmarisen varatoimitusjohtaja **Jaakko Tuomikoski**. – Tämä lienee viimeinen virallinen esitykseni työelämässä. Nyt voisin puhua mitä tahansa – silti aion puhua hajautuksesta samoin sanoin kuin ennenkin, Tuomikoski irvaili. – Onko syytä tehdä muutoksia, kun järjestelmä toimii kohtuullisen hyvin?

Kevätseminaarissa tavattiin!

Lämmin kiitos kaikille alustajille ja osallistujille!

